

§18 Τα βουνά και οι πεδιάδες της Ελλάδας

Οδηγός μελέτης

Βασικοί Ορισμοί

- Βουνό: Μεγάλη ανύψωση της ξηράς πάνω από τη γύρω επιφάνεια, με μεγάλο σχετικό ύψος και συνήθως απότομες κλίσεις.
- Οροσειρά: Εκτεταμένη ζώνη όπου πολλά βουνά είναι διαδοχικά ή παράλληλα συνδεδεμένα μεταξύ τους (π.χ. Πίνδος).
- Πεδιάδα: Εκτεταμένη, σχετικά επίπεδη ή με μικρές κλίσεις επιφάνεια, με μικρό υψόμετρο, συχνά κοντά σε ποτάμια ή παράκτιες περιοχές.
- Ανάγλυφο: Το σύνολο των ανυψώσεων και υποχωρήσεων της επιφάνειας μιας περιοχής (βουνά, λόφοι, πεδιάδες, κοιλάδες).
- Φυσικός χάρτης: Χάρτης που δείχνει τις φυσικές μορφές του εδάφους (ανάγλυφο, ποτάμια, λίμνες κ.λπ.), συνήθως με χρωματική κλίμακα υψομέτρων.

Κύρια Σημεία (θεωρία)

- Η Ελλάδα είναι κατά βάση ορεινή χώρα, με μεγάλο ποσοστό της έκτασής της να καλύπτεται από βουνά και οροσειρές όπως η Πίνδος, η Ροδόπη, ο Όλυμπος κ.ά.
- Οι οροσειρές σχηματίζουν συχνά «ραχοκοκαλιές» που επηρεάζουν το κλίμα, τα ποτάμια και τις μετακινήσεις (π.χ. η Πίνδος χωρίζει την Ηπειρωτική Ελλάδα σε δυτικό και ανατολικό τμήμα).
- Οι πεδιάδες της Θεσσαλίας, της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας, της Θράκης, της Αργολίδας κ.ά. αποτελούν βασικούς γεωργικούς χώρους και συγκεντρώνουν σημαντικό πληθυσμό.

- Η διάταξη βουνών και πεδιάδων επηρεάζει τις μεταφορές, τη χωροθέτηση πόλεων και λιμανιών και τον τύπο των καλλιεργειών που αναπτύσσονται σε κάθε περιοχή.
- Μέσα από φυσικούς χάρτες της Ελλάδας οι μαθητές μαθαίνουν να αναγνωρίζουν υψόμετρα, να διακρίνουν ανάμεσα σε ορεινές και πεδινές εκτάσεις και να εντοπίζουν σημαντικούς ορεινούς όγκους και πεδιάδες.

6 Ερωτήσεις Κατανόησης (Ερ./Απ.)

- 1. Ερ.: Τι χαρακτηρίζει μια περιοχή ως «βουνό» και τι ως «πεδιάδα»;**
Απ.: Βουνό είναι μια περιοχή με μεγάλο σχετικό ύψος και απότομες κλίσεις σε σχέση με το γύρω έδαφος, ενώ πεδιάδα είναι μια εκτεταμένη, σχετικά επίπεδη ή με μικρές κλίσεις περιοχή με χαμηλό υψόμετρο.
- 2. Ερ.: Γιατί λέμε ότι η Ελλάδα είναι κυρίως ορεινή χώρα;**
Απ.: Επειδή μεγάλο μέρος της επιφάνειάς της καλύπτεται από οροσειρές και ορεινούς όγκους που σχηματίζουν συνεχείς ζώνες από βορρά προς νότο και από δύση προς ανατολή.
- 3. Ερ.: Πώς βοηθά ένας φυσικός χάρτης να ξεχωρίσουμε τα βουνά από τις πεδιάδες;**
Απ.: Στον φυσικό χάρτη τα βουνά απεικονίζονται με πιο σκούρα ή θερμά χρώματα και μεγαλύτερα υψόμετρα, ενώ οι πεδιάδες με πιο ανοιχτά χρώματα και χαμηλά υψόμετρα στην υπόμνημα υψομέτρων.
- 4. Ερ.: Ανέφερε δύο σημαντικές οροσειρές και δύο μεγάλες πεδιάδες της Ελλάδας.**
Απ.: Ενδεικτικά, οροσειρές: Πίνδος, Ροδόπη· πεδιάδες: Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας.
- 5. Ερ.: Με ποιους τρόπους τα βουνά επηρεάζουν τις ανθρώπινες δραστηριότητες;**
Απ.: Τα βουνά δυσκολεύουν τις μεταφορές, περιορίζουν τις μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ευνοούν όμως την κτηνοτροφία, τον ορεινό τουρισμό και τη δημιουργία φραγμάτων και υδροηλεκτρικών έργων.
- 6. Ερ.: Γιατί οι μεγάλες πεδιάδες συγκεντρώνουν συχνά πυκνό πληθυσμό;**
Απ.: Επειδή προσφέρουν γόνιμα εδάφη για γεωργία, διευκολύνουν τις μεταφορές και τη χωροθέτηση πόλεων και έχουν συνήθως ήπιο ανάγλυφο που ευνοεί τις υποδομές.